

تأثیر مشاوره زناشویی بر رضایت جنسی زوجین

ملک تاج مشک بید حقیقی^۱، زهرا شمس مفرح^۲، دکتر میرمحمد ولی مجد تیموری^۳، فاطمه حسینی^۴

چکیده

مقدمه: امروزه علت شکست ۵۰٪ از ازدواج‌ها، عدم رضایت جنسی می‌باشد. زیرا عدم وجود رابطه سالم میان زوجین آنان را ناراضی خواهد کرد که در نتیجه همراهی سایر موارد عدم تفاهم، بنیان خانواده متزلزل شده و احتمال طلاق افزایش می‌یابد. لذا مشاوره زناشویی می‌تواند اطلاعات مورد لزوم برای ایجاد یک زندگی جنسی مطلوب را در اختیار زوجین قرار دهد و از این طریق به استحکام و دوام بنیان خانواده و ایجاد جامعه ای سالم کمک نماید.

هدف پژوهش: تعیین تأثیر مشاوره زناشویی بر رضایت جنسی زوجین مراجعه کننده به یکی از مراکز بهداشتی درمانی شهر شیراز سال ۱۳۸۰.

نوع پژوهش: پژوهش حاضر از نوع کار آزمایی در عرصه همراه با گروه کنترل بود که یک ماه پس از مشاوره، تأثیر مشاوره در رضایت جنسی هر یک از زوجین (دو گروه با مشاوره و بدون مشاوره) مورد بررسی قرار گرفت.

نمونه پژوهش: تعداد نمونه‌های لازم در این پژوهش جمعاً ۶۰ زوج برآورد گردید. روش نمونه‌گیری در ابتدا داوطلبانه و سپس برای گمارش تصادفی نمونه‌ها در دو گروه از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده شد.

محیط پژوهش: مرکز بهداشتی- درمانی نادر کاظمی شهر شیراز محیط پژوهش را تشکیل داده بود.

نتایج: یافته‌های پژوهش نشان دادند که در بدو ورود به پژوهش ۵۰٪ زنان گروه با مشاوره، رضایت جنسی متوسط و ۳/۳۴٪ آن‌ها رضایت جنسی کمی داشتند و در گروه بدون مشاوره ۵۶/۶۷٪ از رضایت جنسی زیادی برخوردار بودند در حالیکه در مردان گروه با مشاوره ۶۰٪ و در گروه بدون مشاوره ۶۶/۶۷٪ دارای رضایت جنسی زیادی بودند. در ضمن زنان در دو گروه با و بدون مشاوره زناشویی با یکدیگر و مردان دو گروه با و بدون مشاوره زناشویی نیز با هم از نظر رضایت جنسی در بدو ورود به پژوهش یکسان بودند ($P=0/04$). در حالیکه یک ماه پس از انجام پژوهش ۱۰۰٪ زنان و مردان گروه با مشاوره دارای رضایت جنسی زیادی بودند. آزمون‌های آماری دقیق فیشر و کای دو نشان دادند که میزان رضایت جنسی مردان و زنان شرکت کننده در مشاوره بیشتر از گروه بدون مشاوره بود ($P=0/002$).

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش نشان دادند که مشاوره زناشویی می‌تواند بر رضایت جنسی زوجین تأثیر مطلوب داشته و رسیدن به اوج لذت جنسی را در زوجین افزایش دهد. لذا پیشنهاد می‌گردد، دختران و پسرانی که قصد ازدواج با یکدیگر را دارند در این جلسات مشاوره ای شرکت نمایند. از آنجا که در این پژوهش رضایت جنسی به طور کلی سنجیده شده است، پیشنهاد می‌گردد پژوهش دیگری به منظور بررسی دقیق تر جنبه‌های مختلف رضایت جنسی در زوجین با استفاده از ابزارهای گوناگون موجود انجام گیرد.

واژه‌های کلیدی: مشاوره، زناشویی، رضایت جنسی.

^۱ عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

^۲ کارشناس ارشد مامایی (**مؤلف مسئول)

^۳ استادیار انستیتو روانپزشکی تهران- دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

^۴ عضو هیئت علمی دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

مقدمه

گزینه جنسی یکی از مهمترین نیازهای انسان است که موجب بقای نسل و تولید مثل می‌گردد. و محققین آن را به عنوان زیر بنای تشکیل خانواده پذیرفته و ارضای آن را بسیار مهم و ضروری می‌دانند. زیرا ارضای این گزینه، نه تنها با تأثیر مستقیم بر اعصاب و روان، انسان را به آرامش می‌رساند، بلکه دارای اثرات مفید شناخته شده ای بر جسم نیز می‌باشد. در این راستا مشکل عمده ای که جامعه امروز با آن روبروست عدم وجود اطلاعات کافی در مورد مسائل جنسی و وجود نگرش و اعتقادات نادرست نسبت به این موضوع، در بین خانواده ها و به خصوص زوجین تازه ازدواج کرده می‌باشد که نتیجه آن فروپاشی بنیان بسیاری از خانواده هاست. در مطالعه انجام شده توسط Spotten (۱۹۹۶) علت ۳۰٪ طلاق ها نا سازگاری های جنسی زوجین می‌باشد. محققین بسیاری در دنیا میزان نارضایتی جنسی را در زنان و مردان به طور جداگانه مورد بررسی قرار داده اند. از جمله در ایران نیز خویی (۱۳۷۹) میزان نارضایتی جنسی را در میان زنان شاغل در یکی از بیمارستان های آموزشی شهر تهران حدود ۳۲٪ گزارش نموده است. بنابر این روابط جنسی سالم از مهمترین علل خوشبختی در زندگی زناشویی است و لازمه رسیدن به آن انجام رفتار های جنسی به شیوه ای صحیح و درست می‌باشد. در این راستا مشاوره زناشویی می‌تواند به عنوان یک مشاوره تخصصی، اطلاعاتی را که برای ایجاد یک زندگی مطلوب جنسی لازم است به زوجین منتقل کند تا ایشان از این اطلاعات در جهت تکوین و تکامل زناشویی خویش بهره برند. در این بین ماماها نیز به علت آگاهی از مسائل مربوط به امور جنسی و تماس مداوم با جامعه، می‌توانند به عنوان مشاورین خانواده در جهت حصول رضایتمندی از زندگی زناشویی نقش موثری را ایفا نموده و از این طریق در ایجاد جامعه ای سالم گامی موثر بردارند. لذا این پژوهش با هدف تعیین تأثیر مشاوره زناشویی بر رضایت جنسی زوجین انجام پذیرفته است.

فرضیه های این پژوهش عبارتند از:

۱- میزان رضایت جنسی در زنان شرکت کننده در مشاوره زناشویی، بیشتر از زنانی است که در مشاوره شرکت نکرده اند.

۲- میزان رضایت جنسی در مردان شرکت کننده در مشاوره زناشویی، بیشتر از مردانی است که در مشاوره شرکت نکرده اند.

روش کار

این پژوهش از نوع کارآزمایی در عرصه همراه با گروه کنترل می‌باشد و بر روی ۶۰ زوج که حداقل سواد ایشان خواندن و نوشتن بوده، ازدواج بار اول داشته و حداکثر ۶ ماه از آغاز زندگی مشترک زناشویی آن ها سپری شده بود، انجام شد. در ابتدا روش نمونه گیری داوطلبانه سپس جهت قرارگیری نمونه در دو گروه با مشاوره و بدون مشاوره زناشویی، روش نمونه گیری تصادفی مورد استفاده قرار گرفت. همچنین زوجین در صورت داشتن خصوصیات شامل: ابتلا به بیماری جسمی و روانی شناخته شده در طول پژوهش در هر یک از زوجین، ابتلا به اختلالات جنسی شناخته شده در هر یک از زوجین، وجود حاملگی یا حامله شدن در طول پژوهش، ذکر سوء استفاده یا آزار جنسی قبل از ازدواج، زندگی کردن زوجین با فرد دیگری از اعضای خانواده در طول پژوهش انجام ازدواج اجباری و مصلحتی به گفته خودشان، اختلاف سنی بیش از ۱۰ سال در بین زوجین اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی در هر یک از زوجین از پژوهش حذف شدند.

ابزار مورد استفاده مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه خود ایفا بود که سوالات آن در دو بخش (الف) توصیف مشخصات نمونه و (ب) ترجمه پرسشنامه استاندارد از پیش تعیین شده (Inventory of Sexual Satisfaction (ISS) که لارسون از آن جهت سنجش میزان رضایت جنسی زوجین در تحقیق خویش استفاده کرده بود. این پرسشنامه دارای ۲۵ سوال می‌باشد، برای هر سوال پاسخی ۵ گزینه ای شامل "هرگز" "به ندرت" "گاهی اوقات" "اکثر اوقات" و "همیشه" گنجانده شده است و با توجه به گزینه انتخابی به هر سوال ۱ تا ۵ نمره داده می‌شود، بدین ترتیب که در سوالات ۱، ۲، ۳، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۳، گزینه "هرگز" نمره ۱، "به ندرت" ۲، "گاهی اوقات" ۳، "اکثر اوقات" ۴ و "همیشه" نمره ۵ تعلق می‌گیرد در حالیکه در بقیه سوالات گزینه "همیشه" نمره ۱، "اکثر اوقات" نمره ۲، "گاهی اوقات" ۳، "به ندرت" ۴ و "هرگز" نمره ۵ در یافت می‌نماید.

توجه به اینکه میانگین نمره تک تک سوالات از ۵ نمره محاسبه شده و در برخی از سوالات این میانگین کمتر از ۳/۵ بوده است. لذا به نظر می‌رسد، زنان مورد مطالعه در این پژوهش بیشتر از کمبود عوامل آماده سازی زوجین قبل از مقاربت، شتابزده بودن روابط جنسی، اشکالات فاز ارگاسم و عدم توجه همسر به تمایلات و نیازهای جنسی ایشان، ناراضی بودند (جدول شماره ۱).

در رابطه با مردان مورد پژوهش، ۶۰٪ گروه با مشاوره و ۶۶/۶۷٪ گروه بدون مشاوره دارای رضایت زیادی بودند. آزمون کای دو اختلاف معنی دار آماری از نظر میزان رضایت جنسی در دو گروه با مشاوره و بدون مشاوره را نشان نداد و مشخص گردید که دو گروه در بدو ورود به پژوهش از نظر رضایت جنسی همگون بودند ($P=0/4$). با توجه به اینکه برخی از سوالات دارای میانگین کمتر از ۳/۵ بودند، لذا به نظر می‌رسد مردان مورد مطالعه در این پژوهش بیشتر از روابط جنسی بدون به کارگیری فن عشق ورزی، عدم تمایل به انجام روش‌های متداول مقاربت و عدم توجه و اهمیت زنان به روابط جنسی، ناراضی بودند (جدول شماره ۲).

یک ماه پس از انجام پژوهش ۱۰۰٪ زنان و مردان گروه با مشاوره دارای رضایت جنسی زیاد بودند. در حالیکه از میان زنان گروه بدون مشاوره ۶۶/۶۷٪ و از میان مردان گروه بدون مشاوره ۷۰٪ دارای رضایت جنسی زیادی بودند و آزمون کای دو اختلاف معنی داری را در بین دو گروه مردان و زنان نشان داد ($P=0/02$)، (جدول شماره ۱ و ۲).

در این پژوهش برای تعیین اعتبار علمی ابزار گردآوری داده‌ها، از روش اعتبار محتوی، و برای تعیین اعتماد علمی ابزار، روش آزمون مجدد به کار گرفته شد که با درجه همبستگی ۹۸٪ تایید گردید.

روش انجام کار بدین صورت بود که ابتدا تمامی نمونه‌های شرکت کننده در پژوهش، پرسشنامه را تکمیل نموده و سپس پژوهشگر به انجام مشاوره زناشویی با زوجین گروه با مشاوره به صورت انفرادی و با حضور یک مشاور مرد و یک مشاور زن (پژوهشگر) در طی چهار جلسه یک ساعته پرداخت. این مشاوره دو هفته به طول انجامید. مشاوره در مورد مسائل جنسی با استفاده از فنون و مهارت‌های کلامی و غیر کلامی در محیطی امن انجام شد. یک ماه بعد مجدداً تمامی زوجین به مرکز مربوطه دعوت شده و همان پرسشنامه توسط ایشان تکمیل و جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش مورد تجزیه تحلیل آماری قرار گرفت. متغیرهای پژوهش شامل دو دسته (۱) متغیرهای اصلی: مشاوره زناشویی (متغیر مستقل) و رضایت جنسی (متغیر وابسته) و (۲) متغیرهای زمینه‌ای: سن، تحصیلات، طول مدت آشنایی قبل از ازدواج، شغل، رشته تحصیلی دانشگاهی، سطح درآمد خانواده بودند. کلیه تجزیه و تحلیل‌های آماری با نرم افزار SPSS انجام گرفت. از آزمون‌های تی، من-ویتنی، مجذور کای جهت حصول اطمینان از درست انجام شدن توزیع تصادفی نمونه‌ها در دو گروه استفاده شد. تست‌های مذکور نشان دادند که دو گروه با مشاوره و بدون مشاوره از نظر متغیرهای زمینه‌ای همگون بودند. از آزمون‌های مجذور کای و فیشر جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش استفاده شد.

نتایج

در بدو ورود به پژوهش بیشترین درصد زنان گروه با مشاوره (۵۰٪) رضایت جنسی متوسط داشتند و در این گروه فقط ۳/۳۴٪ زنان دارای رضایت جنسی کمی بودند و بیشترین درصد زنان گروه بدون مشاوره (۵۶/۶۷٪) از رضایت جنسی زیادی برخوردار بودند. آزمون کای دو، اختلاف معنی دار آماری از نظر میزان رضایت جنسی در دو گروه با مشاوره و بدون مشاوره نشان نداد و مشخص گردید که دو گروه در بدو ورود به پژوهش از نظر رضایت جنسی همگون بودند ($P=0/4$). همچنین با

جدول شماره ۱: توزیع میزان رضایت جنسی زنان مورد مطالعه در بدو ورود به پژوهش و یک ماه پس از انجام پژوهش در دو گروه.

گروه	با مشاوره	بدون مشاوره		
رضایت جنسی بدو ورود به پژوهش	در بدو ورود به پژوهش (درصد)	یک ماه پس از انجام پژوهش (درصد)	در بدو ورود به پژوهش (درصد)	یک ماه پس از انجام پژوهش (درصد)
رضایت کم	۳/۳۴	-	-	-
رضایت متوسط	۵۰	-	۴۳/۳۳	۳۳/۳۳
رضایت زیاد	۴۶/۶۶	۱۰۰	۵۶/۶۷	۶۶/۶۷
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

جدول شماره ۲: توزیع میزان رضایت جنسی مردان مورد مطالعه در بدو ورود به پژوهش و یک ماه پس از انجام پژوهش در دو گروه.

گروه	با مشاوره	بدون مشاوره		
رضایت جنسی بدو ورود به پژوهش	در بدو ورود به پژوهش (درصد)	یک ماه پس از انجام پژوهش (درصد)	در بدو ورود به پژوهش (درصد)	یک ماه پس از انجام پژوهش (درصد)
رضایت کم	-	-	-	-
رضایت متوسط	۴۰	-	۳۳/۳۳	۳۰
رضایت زیاد	۶۰	۱۰۰	۶۶/۶۷	۷۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

یافته‌ها نشان دادند که ۱۰۰٪ زنان و مردان در گروه با مشاوره پس از گذشت یک ماه دارای رضایت جنسی زیادی بودند و با

توجه به وجود اختلاف آماری معنی داری که در بین دو گروه مشاهده شد ($P=0/002$)، می‌توان دریافت که مشاوره زناشویی بر رضایت جنسی زوجین موثر بوده است. در این رابطه Schumm (۱۹۹۸) تحقیقی را با هدف تأثیر مشاوره زناشویی قبل از ازدواج بر رضایت جنسی زوجین ارتشی، انجام داده است. او به این نتیجه دست یافت که کلیه زوجین شرکت کننده در مشاوره زناشویی قبل از ازدواج، رضایت جنسی بالاتری داشتند. جهانفر (۱۳۸۰) نیز معتقد است که با ارائه مشاوره مناسب در زمینه مسائل جنسی به تدریج مشکلات

با توجه به اینکه میانگین نمرات برخی از سوالات در دو گروه با و بدون مشاوره زناشویی دارای اختلاف معنی داری بود، لذا به نظر می‌رسد که مشاوره زناشویی توانسته با تأثیر بر روابط جنسی و افزایش موارد دستیابی به اوج لذت جنسی به رضایت جنسی زوجین کمک نمایند.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش نشان داد که در بدو ورود به پژوهش مردان و زنان مورد مطالعه از رضایت جنسی خوبی برخوردار بودند. در این رابطه کیهان نیا (۱۳۷۷) معتقد است که در ابتدای زندگی مشترک زناشویی به علت عدم آگاهی زوجین نسبت به مسائل جنسی معمولاً رضایت جنسی پائین تر می‌باشد. همچنین

منابع

جهانفر، شایسته. ۱۳۸۰، درسنامه اختلالات جنسی. چاپ اول، تهران: سالمی، صفحه ۱۱.

خوبی عفت السادات. ۱۳۷۶، بررسی و مقایسه فردی و خانوادگی زنان شاغل، راضی و ناراضی از روابط جنسی در زندگی زناشویی، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی ایران.

کیهان نیا، اصغر. ۱۳۷۷، جوانان و ازدواج. چاپ اول، تهران: مادر، صفحه ۲۸۶.

Larson, J. (1998). A longitudinal study of the effect of premarital communication, relationship stability and self-esteem on sexual satisfaction in the first year of marriage. *Journal of Sex and Marital Therapy*. 24 (3), 193- 206.

Spotten, A. (1996). Divorce its' causes and consequences in Hindu society. *Journal of Sex and Marital Therapy*. 24 (3), 154- 158.

Schumm, W. (1998). Perceived premarital counseling and marital satisfaction among civilian wives of military service members. *Journal of Sex and marital Therapy*. 24 (3): 21- 28.

موجود در روابط جنسی زوجین از بین رفته و ناآگاهی های خود را به دانش و آگاهی کامل می دهد. لذا با توجه به نتایج حاصل از پژوهش پیشنهاد می گردد که دختران و پسرانی که قصد ازدواج با یکدیگر را دارند از این گونه مشاوره ها بهره مند شوند. همچنین پیشنهاد می شود زمینه برای انجام پژوهش های بیشتری جهت تعیین رضایت جنسی در سنین مختلف و با استفاده از ابزار های گوناگون موجود فراهم گردد.

تقدیر و تشکر

پژوهشگر بدینوسیله مراتب تشکر و سپاسگزاری خویش را از استاد گرانقدر، جناب آقای دکتر مجدزاده که به عنوان مشاور مرد در این تحقیق حضور داشتند و همچنین از مسئولین محترم مرکز بهداشتی درمانی نادر کاظمی که در زمینه جمع آوری اطلاعات مساعدت کافی را مبذول داشتند، اظهار می دارد. همچنین از کارکنان محترم دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی ایران به خصوص همکاری صمیمانه مسئولین و کارکنان کتابخانه، قدردانی می نماید.

THE EFFECT OF MARITAL COUNSELING ON SEXUAL SATISFACTION OF COUPLES, SHIRAZ, 1380.

Mooshkbid- Haghghi, M. MS¹ Shams- Mofarahe, Z. MS*² Majd- Timory, M.M.V
Ph.D³ Hosseini, F. MS⁴

ABSTRACT

Background: Half of the unsuccessful marriages is due to unsatisfying sexual relation. Absence of safe sexual relation between couples leads to marital failure and repel. Accompany with other conditions such as lack of mutual understanding, the destruction of family, structure will occur, and the rate of divorce will be increased. Through marital counseling, couples information about desirable sex relation can be improved and family solidity and health will be guaranteed.

Objective: To determine the effect of marital counseling on sexual satisfaction of couples.

Design: This was a field trial study with control group.

Sample: 60 couples were selected and randomly assigned to one of trial or control group(30 couples in counseling group and 30 in the other one).

Result: Findings showed that at the beginning of the study 50% of women in counseling group had middle and 3.34% had little sexual satisfaction, 66.67% of women without counseling had high sexual satisfaction, while 60% of men in counseling group and 66.67% of them in the group without counseling, mentioned high sexual satisfaction. Meanwhile, at the beginning of the research women and men of both groups were the same from the point of sexual satisfaction, but one month later, 100% of men and women in counseling group verbalized high sexual satisfaction. Statistical tests showed that sexual satisfaction of men and women in counseling group was more than the control group.

Conclusion: Findings indicated that marital counseling had a positive effect on the quality of sexual relation, and increased couples sexual satisfaction. Therefore, it is recommended that girls and boys participate in counseling sessions before marriage. Further researches in different aspects of sexual satisfaction is also recommended.

Key Words: Counseling, Marriage, Sexual Satisfaction.

¹. Senior Lecturer, School of Nursing and Midwifery, Iran University of Medical Sciences and Health Services, Tehran, Iran.

². Ms in Midwifery (*Corresponding Author)

³. Assistant Professor, Iran University of Medical Sciences and Health Services, Tehran, Iran.

⁴. Senior Lecturer, School of Management and Medical Information, Iran University of Medical Sciences and Health Services, Tehran, Iran.